

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A43012711
A43-0052-13/14

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2013.gada 4.aprīlī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja L.Vīnkalna,
tiesneses Dz.Amerika un I.Meldere,

piedaloties pieteicējas SIA „*Nosaukums*” pārstāvei *D.C.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Konkurences padomes pārstāvim *M.B.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „*Nosaukums*” pieteikumu par Konkurences padomes 2011.gada 8.jūlija lēmuma Nr.35 (prot. Nr.34, 3.§) „Par lietas neierosināšanu par SIA „*Nosaukums*” iesniegumu” atzīšanu par prettiesisku un pienākuma uzlikšanu Konkurences padomei ierosināt lietu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Konkurences padomes (turpmāk – Padome vai atbildētāja) 2011.gada 8.jūlija lēmumu Nr.35 (prot. Nr.34, 3.§) „Par lietas neierosināšanu par SIA „*Nosaukums*” iesniegumu” (turpmāk – Lēmums) nolemts neierosināt lietu uz SIA „*Nosaukums*” (turpmāk – pieteicēja) 2011.gada 20.jūnija iesnieguma pamata par Konkurences likuma 13.panta pārkāpumu vai Līguma par Eiropas Savienības darbību 102.panta pārkāpumu Ekonomikas ministrijas (turpmāk – Ministrija) darbībās. Lēmums pamatots šādi.

[1.1] Konkurences likuma 3.pants citastarp noteic, ka šā likuma noteikumi attiecas uz tirgus dalībniekiem. Atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 9.punktā dotajai definīcijai un šā likuma kopējam mērķim un jēgai par tirgus dalībnieku var uzskatīt jebkuru personu, kura veic vai gatavojas veikt saimniecisko darbību Latvijas teritorijā vai kuras darbība privāto tiesību jomā ietekmē vai var

ietekmēt konkurenci Latvijas teritorijā. Konkurences likumu var attiecināt uz valsts tiešās vai pastarpinātās pārvaldes iestādi tikai gadījumā, ja var pierādīt, ka tā attiecīgajā situācijā ir rīkojusies kā privāto tiesību subjekts, t.i., kā tirgus dalībnieks.

[1.2] Atbilstoši normatīvajiem aktiem, ievērojot ģeotehniskās izpētes darbu veikšanas kārtību Latvijas Republikas teritoriālajā jūrā un ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā, paredzot izsludināt konkursu atļaujas vai licences laukumu izmantošanas tiesību iegūšanai, izsniedzot atļaujas un licences, Ministrija īsteno tai noteiktās valsts pārvaldes funkcijas, t.i., realizē valsts politiku enerģētikas nozarē.

[1.3] Lai gan Ministrija ir VAS „Nosaukums 2” kapitāla daļu turētāja, tomēr tā negūst personīgu mantisku labumu. Atbilstoši likuma „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām” 4.panta pirmajai daļai VAS „Nosaukums 2” dividendes ieskaita valsts budžetā, savukārt Ministrija kā kapitāla daļu turētāja ir tikai valsts pārstāvis kapitālsabiedrībā. Ministrija pati neveic saimniecisko darbību šajās jomās.

[2] 2011.gada 15.augustā Administratīvajā apgabaltiesā saņemts pieteicējas pieteikums par Lēmuma atzīšanu par prettiesisku un pienākuma uzlikšanu Padomei ierosināt lietu. Pieteikums pamatots šādi.

[2.1] Ar Ministrijas 2009.gada 18.maija lēmumu Nr.1-6.1-364 (turpmāk – Atļauja) pieteicējai atļauts ieviest jaunu elektroenerģijas ražošanas iekārtu – jūras vēja parku (200 MW) – Atļaujā norādītajos astoņos laukumos Latvijas Republikas teritoriālajā jūrā un ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā (turpmāk – Projekts). Tādējādi 2010.gada 19.augustā pieteicēja vērsās Ministrijā ar lūgumu sagatavot un virzīt apstiprināšanai Ministru kabineta lēmuma projektu, ar kuru pieteicējai tiktu piešķirtas tiesības veikt ģeoloģisko izpēti ar iespēju nākotnē īstenot Projektu. Lai gan Ministrija sākotnēji apstiprināja, ka sagatavos nepieciešamos dokumentus, ilgstošas sarakstes rezultātā tā tomēr atteica dokumentu virzīšanu izskatīšanai Ministru kabinetā. Ievērojot to, ka pieteicēja kā privātpersona nav tiesīga pati vērsties Ministru kabinetā ar lūgumu izsniegt tai nepieciešamās atļaujas turpmākai Projekta realizācijai, Ministrija ar savu faktisko rīcību radīja apstākļus, kuros ir būtiski aizkavēta jauna tirgus dalībnieka ienākšana elektroenerģijas ražošanas tirgū Latvijā.

Savukārt ar Vides pārraudzības valsts biroja 2010.gada 30.decembra lēmumu Nr.400 noteikts, ka pieteicējai ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums Projekta īstenošanas vajadzībām. Ministru kabineta 2011.gada 25.janvāra noteikumu Nr.83 „Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi” (turpmāk – Noteikumi Nr.83) 57.3.punkts paredz Ministrijas pienākumu noteikt sākotnējās sabiedriskās apspriešanas vietu gadījumos, kad ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra piemērota darbībās Latvijas Republikas ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā. Taču pat pēc atkārtota lūguma iesniegšanas Ministrijā 2011.gada 10.maijā, tā 2011.gada 18.maijā atteica sākotnējās sabiedriskās apspriešanas vietas noteikšanu. Kamēr sākotnējās sabiedriskās

apspriešanas vieta nav noteikta Noteikumu Nr.83 paredzētajā kārtībā, pieteicēja nevar turpināt un sekmīgi īstenot ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru, un tādējādi tā arī nevar saņemt būvatļauju jūras vēja parka būvniecībai.

Lai nodarbotos ar elektroenerģijas ražošanu, kā arī lai īstenotu Projektu, pieteicējai ir jāsaņem licence elektroenerģijas ražošanai, tāpēc 2011.gada 11.februārī pieteicēja vērsās ar iesniegumu Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā (turpmāk – Komisija). 2011.gada 4.martā Komisija nosūtīja pieteicējai papildus informācijas pieprasījumu Nr.1-2.83/735, kurā citastarp ir pieņēmusi par tiesisku un pamatotu Ministrijas publiski pausto nostāju, ka tiesības būvēt un ekspluatēt jūras vēja parku piešķiramas tikai Jūras vides aizsardzības un pārvaldības likuma paredzētajā konkursā, bet atļaujas, kuras attiecīgajā laika periodā spēkā esošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir izdotas pirms minētā likuma stāšanās spēkā 2010.gada 18.novembrī, ir ignorējamas. Tādējādi pieteicējai faktiski atteikta elektroenerģijas ražošanas licences izsniegšana, kā rezultātā tai liegts kļūt par elektroenerģijas ražošanas tirgus dalībnieku Latvijā. Turklāt, ja pieteicēja vēlētos, tai būtu liegta iespēja piedalīties Ministrijas plānotajā konkursā jūras vēja parka būvniecības un ekspluatācijas tiesību saņemšanai, jo viens no priekšnoteikumiem dalībai konkursā ir elektroenerģijas ražošanas licences esamība.

Ministrijas rīcības rezultātā, tai un tās pakļautībā esošajām iestādēm nepieļaujot jaunu tirgus dalībnieku ienākšanu elektroenerģijas ražošanas tirgū, pieteicējai ir liegta iespēja īstenot savas tiesiskās intereses un pienākumus. Ministrijas rīcība, nenodrošinot Projekta īstenošanai nepieciešamo dokumentu sagatavošanu un virzīšanu Ministru kabinetā, bez tiesiska pamata atsakot sākotnējās sabiedriskās apspriešanas vietas noteikšanu un izraisot elektroenerģijas ražošanas licences izsniegšanas atteikšanu, tieši ietekmē konkurenci elektroenerģijas ražošanas tirgū Latvijā.

[2.2] Konkurences likuma 1.panta 9.punktā dotajā „tirgus dalībnieka” definīcijā saiklis „vai” lietots, lai nošķirtu divu dažādu (atšķirīgu) veidu personas, kurām nav vienlaicīgi jāatbilst abām kritēriju grupām. Par tirgus dalībnieku uzskatāma gan persona, kura veic vai gatavojas veikt saimniecisko darbību, gan arī persona, kuras darbība ietekmē vai var ietekmēt konkurenci Latvijas teritorijā. Pēdējā no minētajiem gadījumiem persona ir atzīstama par tirgus dalībnieku neatkarīgi no tā, vai šī persona veic vai neveic saimniecisko darbību. Izšķirošā pazīme šīs personas atzīšanai par tirgus dalībnieku ir tās darbības ietekme vai iespējamā ietekme uz konkurenci Latvijas teritorijā. Tādējādi Padome nepamatoti tirgus dalībnieku definīciju attiecinājusi tikai uz tādiem tirgus dalībniekiem, kuri veic saimniecisko darbību.

Pieteicēja apšauba Ministrijas spēju objektīvi, neatkarīgi un neieinteresēti pildīt divus paralēlus tiesību un pienākumu kopumus, t.i., izstrādājot un īstenojot valsts enerģētikas politiku un vienlaikus esot vienīgajai valsts kapitāla daļu turētājai VAS „Nosaukums 2”, kura savukārt ir dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums elektroenerģijas ražošanas tirgū Latvijā. Valsts kapitāla daļu turētājas tiesību un pienākumu kopumu nevar noteikt, tikai vispārināti atsaucoties uz

likuma „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām” 4.panta pirmo daļu, ka VAS „*Nosaukums 2*” dividendes ieskaitāmas valsts budžetā. Vispusīgāk un pēc būtības vērtējot šajā likumā, kā arī VAS „*Nosaukums 2*” statūtos noteiktās valsts kapitāla daļu turētājas tiesības un pienākumus, secināms, ka Ministrijai ir jāiesaistās nozīmīgu lēmumu pieņemšanā, kas attiecas uz VAS „*Nosaukums 2*” saimniecisko darbību, tās turpmāku plānošanu u.c. uzņēmējdarbībā būtiskiem aspektiem. Ievērojot to, ka tādu lēmumu pieņemšana, kas tieši ietekmē un nosaka VAS „*Nosaukums 2*” saimniecisko darbību, ir nesaraunami saistīta arī ar pašu saimniecisko darbību, Ministrija iesaistās tās veikšanā. Turot VAS „*Nosaukums 2*” kapitāla daļas valsts vārdā, Ministrijai ir pienākums pilnīgi un kvalitatīvi pārstāvēt valsts intereses VAS „*Nosaukums 2*”.

Valsts – Latvijas Republika – ir sākotnējā publisko tiesību juridiskā persona, kurai ir tiesības darboties privāto tiesību jomā, veicot komercdarbību, kas savukārt ir uzskatāma par saimniecisko darbību Konkurences likuma 1.panta 9.punkta izpratnē. Nozīme ir tam, ka publiskai personai komercdarbību ir atļauts veikt tikai strikti noteiktos gadījumos, no kuriem uz VAS „*Nosaukums 2*” īstenoto valsts komercdarbību būtu attiecināmi šādi: valsts komercdarbība nozarē, kurā pastāv dabiskais monopols, nodrošinot sabiedrībai attiecīgā pakalpojuma pieejamību (šīs komercdarbības mērķis ir pakalpojuma pieejamība sabiedrībai); valsts komercdarbība stratēģiski svarīgā nozarē; kā arī valsts komercdarbība nozarē, kuras infrastruktūras attīstībai nepieciešami lieli kapitālieguldījumi. Vienlaikus jāņem vērā, ka komercdarbības veikšanai publiska persona dibina kapitālsabiedrību (VAS „*Nosaukums 2*”) un, darbojoties privāto tiesību jomā (veicot komercdarbību caur VAS „*Nosaukums 2*”) uz publisko personu (valsti un Ministriju, kura valsts vārdā tur VAS „*Nosaukums 2*” kapitāla daļas) attiecas tiesību normas, kas reglamentē privāttiesiskus darījumus vispār.

Valsts komercdarbību ierobežojošais likums „Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu” noteic, ka valsts finanšu līdzekļi un manta izmantojami likumīgi un atbilstoši iedzīvotāju interesēm. Tādējādi jebkura komercdarbība, t.sk. arī valsts komercdarbība, ir veicama un tiek veikta peļņas gūšanas nolūkā, un valsts kapitālsabiedrības gadījumā peļņa tiek gūta iedzīvotāju interesēs, gūstot pēc iespējas lielāku ienākumu valsts budžetā. Tādējādi viennozīmīgi valsts interesēs ir īstenot veiksmīgu valsts kapitālsabiedrības komercdarbību, lai gūtu pēc iespējas lielāku peļņu. Šis valsts intereses Ministrijai ir pienākums apzināties, ņemt vērā un kvalitatīvi īstenot, turot VAS „*Nosaukums 2*” kapitāla daļas valsts vārdā. Tādējādi Padomes secinātais, ka Ministrija, pildot VAS „*Nosaukums 2*” kapitāla daļu turētājas pienākumus, neveic saimniecisko darbību, ir prettiesisks, jo tas ir pretrunā ar valsts komercdarbības mērķi un kapitāla daļu turētājas pienākumiem.

[2.3] VAS „*Nosaukums 2*” peļņa, kura ir atkarīga no elektroenerģijas cenas tirgū, kuru citastarp ietekmē arī elektroenerģijas ražošanas tirgus dalībnieku skaits un kura tiek ieskaitīta valsts budžetā, ir būtiska valsts interese

tās īstenotajā komercdarbībā, lai gūtu pēc iespējas lielākus valsts budžeta līdzekļus dažādo valsts un sabiedrības vajadzību nodrošināšanai. Tādējādi Ministrijai, izmantojot tās rīcībā esošo tiesību un pienākumu izstrādāt un īstenot valsts enerģētikas politiku, ir gan iespēja, gan arī pietiekama motivācija izmantot valsts pārvaldes tiesību ietvaros pieejamos līdzekļus, lai nepieļautu jaunu tirgus dalībnieku ienākšanu elektroenerģijas ražošanas tirgū.

Ievērojot minēto un apzinoties Ministrijas kā valsts daļu turētājas iesaisti VAS „Nosaukums 2” saimnieciskajā darbībā, vienlaicīgi atsakot pieteicējai dokumentu gatavošanu un virzīšanu izskatīšanai Ministru kabinetā, atsakot sākotnējās sabiedriskās apspriešanas vietas apspriešanas noteikšanu un radot piemērotus apstākļus atteikumam izsniegt elektroenerģijas ražošanas licenci, pieteicējai ir radušās pamatotas šaubas, vai Ministrija ir rīkojusies, pilnībā, objektīvi un neieinteresēti nošķirot valsts enerģētikas politikas īstenošanu no VAS „Nosaukums 2” kapitāla daļu turētāja tiesībām, pienākumiem un interesēm.

Šo minēto Ministrijas rīcību pieteicēja lūdza izvērtēt, vēršoties ar 2011.gada 20.jūnija iesniegumu Padomē, taču tā prettiesiski secināja, ka Ministrija neveic saimniecisko darbību un nav tirgus dalībnieks Konkurences likuma 1.panta 9.punkta izpratnē, kā rezultātā prettiesiski atteicās ierosināt lietu uz pieteicējas iesnieguma pamata. Pieteicēja lūdz tiesu uzlikt pienākumu Padomei atjaunot administratīvo procesu iestādē, ierosinot lietu pēc minētā pieteicējas iesnieguma, izskatīt to un pieņemt ierosinātajā lietā lēmumu.

[3] Paskaidrojumos Administratīvajai apgabaltiesai atbildētāja norāda, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms, pamatojoties uz Lēmumā minēto un šādiem papildu apsvērumiem.

[3.1] Ņemot vērā, ka pieteicējas 2011.gada 20.jūnija iesniegums pamatots ar iespējamu Konkurences likuma 13.panta pārkāpumu Ministrijas darbībās, lemjot par lietas ierosināšanu, Padome izvērtējusi, pirmkārt, vai iespējamais pārkāpējs ir tirgus dalībnieks, otrkārt, vai tas atrodas dominējošā stāvoklī konkrētajā tirgū, un treškārt, vai aprakstītā rīcība liecina par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu. Taču Padomei nav pienākuma turpināt izvērtēt lietas apstākļus, ja pirmšķietami ir redzams, ka iespējamais pārkāpējs nav tirgus dalībnieks vai tas neatrodas dominējošā stāvoklī. Ja personas iesniegumā un papildus iegūtajā informācijā nav ziņu par Konkurences likuma pārkāpumu, Padome pieņem lēmumu par lietas neierosināšanu.

Ievērojot to, ka iesniedzējam ir jāpamato iesniegums ar pierādījumiem, Padomei nav paredzēts personas vietā pamatot tās aizdomas, ko ierobežo arī pirmatnējai izpētei paredzētais termiņš. Tā tiek nodrošināts, ka Padomes resursi netiek tērēti nepamatotu iesniegumu izvērtēšanai, kurus iesniedzējs nav pamatojis ar pierādījumiem un kuros jau pirmšķietami nav saskatāmas Konkurences likuma pārkāpuma sastāva pazīmes. Personai ir tiesības lūgt iesnieguma izskatīšanu no jauna, ja tā var iesniegt papildu informāciju, kas liecina par Konkurences likuma pārkāpumu.

[3.2] Padome, izvērtējot minētajā pieteicējas iesniegumā norādītos faktiskos un tiesiskos apstākļus, secināja, ka iesniegumā nav ziņu par nodarījumu, kam ir Konkurences likuma 13.panta pārkāpuma sastāva pazīmes. Ministrija nav tirgus dalībnieks un tāpēc nav Konkurences likuma 13.panta subjekts, jo saskaņā ar Konkurences likuma 3.pantu šis likums attiecas tikai uz tirgus dalībniekiem. Turklāt būtiski ir nošķirt „valsts pārvaldes funkciju īstenošanu” no „saimnieciskās darbības”, jo, kā atzinusi Eiropas Savienības tiesa, darbībām nav saimnieciska rakstura, ja tās pēc to dabas, mērķa un tiesību aktiem, kas to regulē, ir tipiskas valsts pārvaldes iestādei. Par „saimnieciskām darbībām” ir uzskatāma preču un pakalpojumu piedāvāšana tirgū. Savukārt pieteicējas aprakstītā Ministrijas rīcība tiek veikta, īstenojot tai ar tiesību aktiem noteiktās valsts pārvaldes funkcijas, t.i., valsts politikas īstenošana enerģētikas nozarē. Pieteicējas norādītā Ministrijas rīcība izpētes un būvniecības novilcināšanā, ietekmes uz vidi novērtēšanas novilcināšanā un netieši (Komisijas personā) atteikumā izsniegt licenci, ir darbība, kas veikta, īstenojot valsts pārvaldes funkcijas, un tā nav attiecināma uz saimniecisku darbību.

Pieteicēja pamatojumā par Ministriju kā tirgus dalībnieku atsaucas uz tiesību aktu regulējumu, kas ļauj valsts pārvaldei turēt komercsabiedrību kapitāla daļas, nevis izvērtē Ministriju funkciju raksturu, ko Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments (turpmāk – Senāts) uzskata par priekšnosacījumu publisko tiesību personas atzīšanai par tirgus dalībnieku. T.i., jēdziens „tirgus dalībnieks” konkurences tiesībās izprotams funkcionālā nozīmē: tā ir katra saimniecisko darbību veicoša vienība. Valsts kapitāla daļu turēšanas fakts nav pamats Padomei izvērtēt šīs valsts iestādes jebkura lēmuma ietekmi uz konkurenci Latvijas teritorijā, jo Padomei nav tiesības izvērtēt valsts iestādes lēmumu ietekmi uz konkurenci.

Arī faktiskā ietekme vai iespējama ietekme uz konkurenci Latvijas teritorijā nav pamats valsts pārvaldes iestādes atzīšanai par tirgus dalībnieku, ja tās konkrētajām darbībām nav saimnieciska rakstura. Šāda Konkurences likuma 1.panta 9.punkta interpretācija, ka valsts pārvaldes iestādi var atzīt par tirgus dalībnieku, pamatojoties tikai uz tās ietekmi uz konkurenci, nav apstiprināta ne Eiropas Savienības, ne Latvijas konkurences tiesībās, jo tas novestu līdz nepamatotām Padomes pilnvarām izvērtēt valsts pārvaldes iestāžu (t.sk. tiesu un likumdevēja) funkciju īstenošanu, nevērtējot rīcības publisko tiesību raksturu, kas nav konkurences tiesību mērķis – aizsargāt brīvu, godīgu un vienlīdzīgu konkurenci (nevis uzraudzīt valsts funkciju īstenošanas ietekmi uz komercdarbību). Konkurences likuma 1.panta 9.punkta pirmā teikuma otrajā daļā minētais kritērijs ir iekļauts, lai ietvertu personas, kas veic saimniecisko darbību ārpus Latvijas, bet ar savu rīcību ietekmē konkurenci Latvijā.

[4] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve pieteikumu uzturēja uz tajā norādītajiem motīviem.

Atbildētājas pārstāvis pieteikumu neatzina uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumos norādītajiem motīviem.

Motīvu daļa

[5] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteikums nav pamatots.

[6] Pieteikuma pamatā ir tas, ka pieteicēja apšaubu Ministrijas spēju objektīvi, neatkarīgi un neieinteresēti pildīt divus paralēlus tiesību un pienākumu kopumus, t.i., izstrādājot un īstenojot valsts enerģētikas politiku un vienlaikus esot vienīgajai valsts kapitāla daļu turētājai VAS „Nosaukums 2/”, kura savukārt ir dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums elektroenerģijas ražošanas tirgū Latvijā. Pieteicējas ieskatā, ievērojot to, ka tādu lēmumu pieņemšana, kas tieši ietekmējot un nosakot VAS „Nosaukums 2/” saimniecisko darbību, esot nesaraujami saistīta arī ar pašu saimniecisko darbību, Ministrija iesaistoties tās veikšanā. Turot VAS „Nosaukums 2/” kapitāla daļas valsts vārdā, Ministrijai esot pienākums pilnīgi un kvalitatīvi pārstāvēt valsts intereses VAS „Nosaukums 2/”. Lūdzot ierosināt izpēti lietu, pieteicējas mērķis ir šādā procesā pārbaudīt, vai Ministrija ir rīkojusies, pilnībā, objektīvi un neieinteresēti nošķirot valsts enerģētikas politikas īstenošanu no VAS „Nosaukums 2/” kapitāla daļu turētāja tiesībām, pienākumiem un interesēm.

[7] Saskaņā ar Konkurences likuma 3.pantu Konkurences likuma noteikumi attiecas uz tirgus dalībniekiem un jebkuru reģistrētu vai neregistrētu tirgus dalībnieku apvienību. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 9.punktā sniegto definīciju un atbilstoši Konkurences likuma kopējam mērķim un jēgai, par tirgus dalībnieku šā likuma izpratnē var uzskatīt jebkuru personu (arī ārvalsts personu), kura veic vai gatavojas veikt saimniecisko darbību Latvijas teritorijā vai kuras darbība privāto tiesību jomā ietekmē vai var ietekmēt konkurenci Latvijas teritorijā.

[8] Lemjot par lietas ierosināšanu, Padome vispirms pārbaudījusi, vai Ministrija ir uzskatāma par tirgus dalībnieku Konkurences likuma izpratnē.

Apgabaltiesa atzīst par pareiziem Padomes secinājumus, kas balstīti uz tiesību normām un Senāta judikatūru, ka Konkurences likums attiecas uz visiem tirgus dalībniekiem, kas veic saimniecisko darbību, arī publisko tiesību subjektiem, ja tie veic saimniecisko darbību. Tādējādi Konkurences likuma normas var attiecināt uz valsts tiešās vai pastarpinātās pārvaldes iestādi tikai tādā gadījumā, ja var pierādīt, ka tā attiecīgajā situācijā ir rīkojusies kā privāto tiesību subjekts, t.i., kā tirgus dalībnieks.

[9] Apgabaltiesa atzīst par pareiziem Lēmuma 4.punktā izdarītos gala secinājumus, ka, lai arī Ministrija ir AS „Nosaukums 2/” kapitāla daļu turētāja, tomēr tā negūst personīgu mantisku labumu no AS „Nosaukums 2/”. Atbilstoši

likuma „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām” 4.panta pirmajai daļai AS „Nosaukums 2/” dividendes ieskaita valsts budžetā, savukārt Ministrija kā kapitāla daļu turētāja ir tikai valsts pārstāvis kapitālsabiedrībā. Ministrija pati neveic saimniecisko darbību šajās jomās.

Līdz ar to apgabaltiesa atzīst, ka tas vien, ka Ministrija ir kapitālsabiedrības kapitāla daļu turētāja, nenozīmē, ka Ministrija veic saimniecisko darbību un tādējādi varētu tikt uzskatīta par tirgus dalībnieci Konkurences likuma izpratnē. Šajā sakarā Padome paskaidrojumā tiesai pareizi norādījusi, ka valsts kapitāla daļu turēšanas fakts nav pamats Padomei izvērtēt šīs valsts iestādes jebkura lēmuma ietekmi uz konkurenci Latvijas teritorijā, jo Padomes kompetence vispārīgi neietver valsts iestādes lēmumu ietekmes uz konkurenci pārbaudi.

Pareizi ir Padomes secinājumi, ka Ministrijas rīcība konkrētajā situācijā ir vērtējama kā valsts politikas īstenošana enerģētikas nozarē, pēctecīgi ievērojot likumdevēja pausto gribu nozares politikas veidošanā. Ministrija šajā gadījumā rīkojas kā publisko tiesību subjekts un veic valsts pārvaldes funkcijas, tās darbības nav balstītas uz saimnieciskas darbības principiem. Tādējādi Ministrija konkrētajā gadījumā nav uzskatāma par tirgus dalībnieci Konkurences likuma izpratnē, tāpat nav uzskatāma par „uzņēmumu” Līguma par Eiropas Savienības darbību 102.panta izpratnē.

Līdz ar to Lēmumā pareizi atzīts, ka Konkurences likums pieteicējas iesniegumā minētajām Ministrijas darbībām nav piemērojams, kā arī nav pamats Konkurences padomes rīcībai, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 102.pantu.

Līdz ar to Lēmumā pareizi piemērota Konkurences likuma 23.panta 4.¹daļa, atsakot ierosināt lietu.

Konkurences likuma 23.panta 4.¹daļa noteic, ka Padome neierosina lietu, ja iesniegumā ietvertā un nepieciešamības gadījumā papildus iegūtā informācija nesatur ziņas par nodarījumu, kam ir šā likuma pārkāpuma sastāva pazīmes. No Konkurences likuma 23.panta 4.¹daļas izriet, ka Padomei nav pamata ierosināt lietu, ja iesniegumā nav ziņu par Konkurences likuma pārkāpumu vai arī tādās nav iegūtas iesnieguma izskatīšanas laikā.

Lai arī iesniegums var saturēt ziņas par nodarījumu, kam, iesniedzēja ieskatā, ir Konkurences likuma pārkāpuma sastāva pazīmes, tomēr tas vēl vien neprezumē iestādes pienākumu ierosināt lietu. Iesniegumā minēto ziņu pārbaudes laikā Padome var konstatēt pārkāpuma neesību. Likums to neliedz. Jo īpaši tas var būt gadījumos, ja jau iepriekš veikta līdzīgas situācijas izmeklēšana, fakti ir skaidri (piemēram, konkrētais tirgus, tirgus dalībnieki, dalībnieku faktiskās darbības) un ir konstatējams, ka iesniegumā aprakstītās darbības neveido likuma pārkāpumu. Ja iesniegumā minēto ziņu pārbaudes laikā Padome nekonstatē pārkāpuma esamību, likums neprasa lietas ierosināšanu. Lietas ierosināšana būtu mērķtiecīga un efektīva tad, ja jānoskaidro papildu informācija, ja pastāv iemesls domāt par likumpārkāpuma pastāvēšanu (*sk.,*

piemēram, Senāta 2013.gada 29.janvāra sprieduma lietā Nr.SKA-45/2013 6.punktu).

Konkrētajā gadījumā apgabaltiesa uzskata, ka vēl kāda papildu informācija, kas varētu tikt iegūta pēc lietas ierosināšanas Padomē, nevarētu mainīt Padomes konstatēto, ka Ministrija nav uzskatāma par tirgus dalībnieku Konkurences likuma izpratnē. Konkrētajā gadījumā jautājums pareizi ar pietiekamu skaidrību ir izšķirts, neierosinot lietu.

[10] Apgabaltiesa nekonstatē, ka Lēmums būtu pretrunā ar citos Padomes lēmumos izdarītiem secinājumiem vai Senāta judikatūru lietās ar salīdzināmiem apstākļiem.

[11] Apgabaltiesa konstatē, ka pieteicēja pieteikumā tiesai un iesniegumā Padomei norādījusi savas publiski tiesiskās attiecības ar Ministriju. Ministrijas rīcība publisko tiesību jomā, ja tā pieteicējas ieskatā nav tiesiska, ir tieši pārsūdzama Administratīvā procesa likuma noteiktajā kārtībā kā iestādes faktiskā rīcība vai administratīvais akts. Apgabaltiesa nesaskata šķēršļus šādā tiesvedībā citastarp iestādes rīcības prettiesiskuma pamatojumam izmantot argumentus par tās saistību ar AS „Nosaukums 2” un šīs saistības ietekmi uz tās rīcību publisko tiesību jomā. Tātad to apstākļu pārbaudi, kuru vēlas panākt pieteicēja, var panākt ar administratīvā akta vai faktiskās rīcības pārsūdzēšanu.

[12] Ņemot vērā minēto, Lēmums ir tiesisks un pamatots, tā atcelšanai un pienākuma uzlikšanai Padomei ierosināt lietu nav pamata.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta otro daļu un Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 246.-251., 253. un 325.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Noraidīt SIA „Nosaukums” pieteikumu par Konkurences padomes 2011.gada 8.jūlija lēmuma Nr.35 (prot. Nr.34, 3.§) „Par lietas neierosināšanu par SIA „Nosaukums” iesniegumu” atzīšanu par prettiesisku un pienākuma uzlikšanu Konkurences padomei ierosināt lietu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja

(paraksts)

L.Vīnkalna

Tiesneses

(paraksts)

Dz.Amerika

(paraksts)

I.Meldere

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese
Rīgā 2013.gada 4.aprīlī

L.Vīnkalna